

[Domovská Stránka](#) > ... > [Rodinné Veci a Dedenie](#) > [Rodičovská Zodpovednosť – Opatrovnícke Právo A právo Na Styk S dieťaťom](#) > Scotland

Rodičovská zodpovednosť – opatrovnícke právo a právo na styk s dieťaťom

Autor obsahu



European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

Škótsko

1 Čo v praxi znamená právny pojem „rodičovské práva a povinnosti“? Aké sú práva a povinnosti nositeľa rodičovskej zodpovednosti?

V Škótsku sa práva a povinnosti rodiča nazývajú „rodičovské povinnosti a práva“ alebo RPP.

Osoba s rodičovskými povinnosťami a právami vo vzťahu k dieťaťu by mala, pokiaľ je to možné a je to v záujme dieťaťa:

- chrániť a podporovať zdravie, rozvoj a záujem dieťaťa,
- poskytovať dieťaťu usmernenie a rady primerané jeho vývinovej fáze,
- ak dieťa nežije s rodičom, udržiavať s ním osobné vzťahy a pravidelný priamy kontakt,
- konať ako právny zástupca dieťaťa.

Aby osoba mohla vykonávať tieto povinnosti, má určité práva. Medzi rodičovské práva patrí právo:

- žiť so svojim dieťaťom alebo inak rozhodovať o mieste pobytu dieťaťa,
- riadiť, usmerňovať a viesť výchovu dieťaťa primerane k jeho vývinovej fáze,
- udržiavať osobné vzťahy a pravidelný priamy kontakt s dieťaťom, pokiaľ nežije s rodičom,
- konať ako právny zástupca dieťaťa.

2 Kto má spravidla rodičovské práva a povinnosti voči dieťaťu?

Matka dieťaťa nadobúda RPP automaticky. Otec dieťaťa má RPP, ak:

- bol zosobášený s matkou v čase počatia alebo následne po ňom,
- dňa 4. mája 2006 alebo po tomto dni spoločne s matkou zapísal narodenie dieťa;
- spolu s matkou vyplnili a zaregistrovali dohodu v predpísanej forme (pozri odpoveď na otázku č. 5),
- mu ich priznal súd.

Každý, kto má záujem o dieťa, môže požiadať súd o RPP.

3 Ak rodičia nie sú schopní alebo ochotní vykonávať rodičovské práva a povinnosti voči svojim deťom, môže tým byť namiesto nich poverená iná osoba?

Áno. Súd môže priznať RPP aj inej osobe ako rodičovi alebo ju môže ustanoviť za poručníka dieťaťa.

4 Ako sa ustanovujú budúce rodičovské práva a povinnosti v prípade, že sa rodičia rozvedú alebo žijú oddelene?

Ak sa rodičia rozvedú alebo odlúčia, táto skutočnosť nemá vplyv na to, kto má RPP. Ak sa rodičia nevedia dohodnúť na tom, čo je pre dieťa najlepšie, jeden z nich alebo obaja sa môžu obrátiť na súd, aby vo veci rozhodol. Súd musí klásť najväčší dôraz na záujem dotknutého dieťaťa. Nesmie vydať rozhodnutie, pokiaľ by jeho vydanie bolo horšou alternatívou pre dieťa ako jeho nevydanie. Súd musí taktiež zohľadniť vek a zrelosť dieťaťa, ako aj názory, ktoré sa dieťa rozhodne vyjadriť.

5 Ak rodičia uzatvoria dohodu týkajúcu sa rodičovských práv a povinností, aké formality musia dodržať, aby bola dohoda právne záväzná?

Ak dôjde k dohode, na základe ktorej budú otcovi priznané RPP, táto dohoda musí mať predpísanú formu a musí byť zaregistrovaná, inak nebude mať právny účinok. Formulár je dostupný na [webovom sídle škótskej vlády](#).

Každý z rodičov musí dohodu podpísať v prítomnosti jedného svedka, ktorý musí mať aspoň 16 rokov a ktorý musí dohodu takisto podpísať. Tá istá osoba môže byť svedkom pre oba podpisy. Dohodu je potrebné zaregistrovať vo verejnom registri (*Books of Council and Session*), pričom matka má tie RPP, ktoré mala v čase podpisu dohody.

6 Ak rodičia nedospejú k dohode o rodičovských právach a povinnostiach, ako inak môžu tento problém mimosúdne riešiť?

Existujú rôzne metódy „mimosúdneho riešenia sporov“. Patria medzi ne:

- rodinná mediácia (pri ktorej mediátor umožní rodičom vysloviť svoje obavy, preskúmať riešenia a dohodnúť sa na ďalšom postupe),
- mediácia za účasti právnik (kde je mediátorom právnik, ktorý je tiež kvalifikovaným mediátorom),
- rozhodcovské konanie (v rámci ktorého sa strany dohodnú vymenovať rozhodcu, ktorý im pomôže vyriešiť spor, pričom sa zaviazu rešpektovať jeho rozhodnutie),
- právo spolupráce (v rámci ktorého majú obe strany svojho právnik a títo právnik sa dohodnú, že sa pokúsia vyriešiť spor mimosúdne).

7 Ak pôjdu rodičia na súd, o akých záležitostiach týkajúcich sa dieťaťa môže sudca rozhodnúť?

Sudca môže rozhodnúť v súvislosti s:

- rodičovskými právami a povinnosťami,
- rodičovskými právami,
- poručníctvom,

- správou majetku dieťaťa.

8 Ak súd rozhodne o tom, že dieťa zverí do starostlivosti iba jednému z rodičov, znamená to, že môže rozhodovať o všetkých záležitostiach týkajúcich sa dieťaťa bez toho, aby sa najskôr poradil s druhým rodičom?

Každý, kto má RPP vo vzťahu k dieťaťu, by sa mal zúčastňovať na rozhodovaní o tomto dieťati. Ak má iba jeden rodič RPP, tento rodič môže o všetkých záležitostiach rozhodovať bez porady s druhým rodičom.

9 Ak súd rozhodne, že dieťa má byť zverené do opatery obidvoch rodičov, čo to znamená v praxi?

Ak majú obaja rodičia plné RPP vo vzťahu k dieťaťu, obaja majú právo na to, aby s nimi toto dieťa žilo alebo aby mohli inak rozhodovať o mieste jeho pobytu. Ak dieťa býva len s jedným rodičom, druhý rodič má právo na pravidelný styk s dieťaťom.

Vo všeobecnosti platí, že ak je to možné, obaja rodičia by sa mali podieľať na výchove dieťaťa, pokiaľ je to možné a v záujme dieťaťa. Ak sa rodičia nedokážu dohodnúť, súd môže rozhodnúť o tom, s kým bude dieťa žiť a kedy. Súd môže taktiež nariadiť, aby dieťa žilo v rôznom čase s rôznymi ľuďmi.

10 Na ktorý súd alebo orgán sa mám obrátiť, ak chcem podať žiadosť o priznanie rodičovských práv a povinností? Aké postupy musím dodržať a aké dokumenty je potrebné k žiadosti pripojiť?

i) Návrh v otázke rodičovských práv a povinností možno podať na najvyššom civilnom súde (*Court of Session*) alebo na šerifskom súde (*Sheriff Court*). Žiadosť možno podať v rámci bežného rozvodového alebo rozlukového konania.

ii) Na ktorý súd sa žiadateľ obráti, je vecou jeho osobného výberu. Ak nie je podaná žiadosť o rozvod alebo rozluku, najvyšší civilný súd (*Court of Session*) má právomoc zaoberať sa žiadosťou o rodičovské práva a povinnosti vtedy, keď má dieťa obvyklý pobyt v Škótsku, a šerifský súd (*Sheriff Court*) má právomoc zaoberať sa takouto žiadosťou vtedy, keď má dieťa obvyklý pobyt v súdnom obvode, kde sa tento súd geograficky nachádza. Na [webovom sídle Škótskej súdnej služby \(Scottish Courts and Tribunals Service\)](#) je dostupná mapa, na ktorej je vyznačená poloha súdov vrátane ich adries a kontaktných údajov.

iii) Žiadosť týkajúcu sa rodičovských práv a povinností treba podať vo forme predvolania (*Summons*) na najvyšší civilný súd (*Court of Session*) alebo vo forme predvolania (*Initial Writ*) na šerifský súd (*Sheriff Court*). Tak ako v prípade rozvodových konaní, aj v tomto prípade má každý súd vlastné pravidlá, v ktorých sa uvádza, ako by mala takáto žiadosť vyzeráť. Pozri otázku 11 bod 6 na webovej stránke o [rozvodoch](#).

Formality a doklady

iv) Pri podaní takejto žiadosti na ktoromkoľvek súde treba zaplatiť poplatok. K možnému oslobodeniu od poplatkov pozri otázku 11 bod 8 na webovej stránke o [rozvodoch](#).

v) Ku každej z týchto žiadostí treba priložiť výpis záznamu o narodení dieťaťa. Súd nebude akceptovať fotokópiu ani skrátenú verziu rodného listu.

11 Aký postup sa uplatňuje v týchto prípadoch? Je k dispozícii mimoriadne konanie v naliehavých prípadoch?

Pri týchto druhoch žiadostí nie je možné uplatniť zjednodušený postup. V pravidlách uvedených v otázke 11 bode 6 na webovej stránke o [rozvodoch](#) sa opisujú postupy. Ak to bude nevyhnutné, je možné požiadať o predbežný príkaz.

12 Môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Poradenstvo a pomoc v otázkach rodičovských práv a povinností sú dostupné po splnení bežných zákonných finančných požiadaviek. V otázkach rodičovských práv a povinností je dostupná aj občianska právna pomoc (*Civil Legal Aid*), a to po splnení troch bežných zákonných požiadaviek týkajúcich sa finančnej oprávnenosti, primeranosti a pravdepodobnej príčiny.

13 Je možné odvolať sa proti rozhodnutiu o rodičovských právach a povinnostiach?

Áno.

14 Niekedy môže byť nevyhnutné obrátiť sa kvôli výkonu rozhodnutia o rodičovských právach a povinnostiach na súd alebo iný orgán. Aké postupy sa v takýchto prípadoch uplatňujú?

V prípade nedodržania súdneho rozhodnutia je možné podať žalobu v rámci toho istého konania. Ak sa potvrdí nedodržanie rozhodnutia, môže byť začaté konanie vo veci pohrdania súdom.

15 Čo musím urobiť, aby bolo rozhodnutie o rodičovských právach a povinnostiach vydané súdom v inom členskom štáte uznané a vykonané v tomto členskom štáte?

Ak žiadate o vykonanie rozsudku vydaného v inom členskom štáte, táto záležitosť sa upravuje v nariadení Rady (ES) č. 2201/2003 (bežne známe ako „nariadenie Brusel IIa“). Rozsudok vydaný v inom členskom štáte o výkone rodičovských práv a povinností vo vzťahu k dieťaťu je vykonateľný v Škótsku, ak 1) bola podaná žiadosť a 2) následne bol rozsudok vyhlásený za vykonateľný v Škótsku.

V škótskych právnych predpisoch sa stanovuje postup pri podávaní takejto žiadosti. Žiadosť treba podať na najvyšší civilný súd (*Court of Session*) a treba k nej priložiť osobitné doklady (uvedené v nariadení Brusel IIa). V tejto záležitosti môže byť užitočné získať právne poradenstvo.

Na základe nariadenia Brusel IIa existujú rozsudky, ktoré sú vykonateľné v iných členských štátoch aj bez toho, aby boli vyhlásené za vykonateľné.

16 Na ktorý súd v tomto členskom štáte sa mám obrátiť, ak chcem namietať proti uznaniu rozhodnutia o rodičovských právach a povinnostiach, ktoré vydal súd v inom členskom štáte? Aký postup sa uplatňuje v týchto prípadoch?

Ak chcete namietať proti uznaniu rozsudku vydaného v inom členskom štáte, táto záležitosť sa upravuje v nariadení Rady (ES) č. 2201/2003 (bežne známe ako „nariadenie Brusel IIa“). V nariadení Brusel IIa sa uvádzajú dôvody, na základe ktorých nemožno uznať rozsudok.

Žiadosť sa musí podať v súlade s postupmi stanovenými v škótskych právnych predpisoch. Žiadosť treba podať na najvyšší civilný súd (*Court of Session*) a treba k nej priložiť osobitné doklady (uvedené v nariadení Brusel IIa). V tejto záležitosti môže byť užitočné získať právne poradenstvo.

Na základe nariadenia Brusel IIa existujú rozsudky, ktoré sú vykonateľné a uznávané v iných členských štátoch aj bez toho, aby boli vyhlásené za vykonateľné.

17 Ktorý právny poriadok uplatňuje súd v konaní o rodičovských právach a povinnostiach, ak dieťa alebo účastníci konania nežijú v tomto členskom štáte alebo majú odlišnú štátnu príslušnosť?

Ak právomoc prislúcha súdu v Škótsku, vo všeobecnosti sa uplatnia škótske právne predpisy. Ak sa predpokladá, že určitá otázka sa riadi príslušným cudzím právom, ktoré sa líši od škótskeho práva, toto právo sa musí preukázať a potvrdiť. Môže nastať nezvyčajná situácia, keď sa obe strany konania odvolajú na cudzie právo, a v tomto prípade to môže škótsky súd zohľadniť.

Táto webová stránka je súčasťou portálu [Vaša Európa](#).

Privítame vašu [spätnú väzbu](#), pokiaľ ide o užitočnosť poskytnutých informácií.



Posledná aktualizácia: 09/08/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.